

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

TERMÉSZETI INDIKÁTOROK A TÁJKARAKTER OSZTÁLYOZÁSBAN

tájkarakter

a természet arcai

Tájkarakter műhelytalálkozó

Agrárminisztérium, 2019.02.07.

Schneller Krisztián

krisztian.schneller@lechnerkozpont.hu

Térségi Tervezési Osztály

Lechner Nonprofit Kft.

Részvevő kollégák: *Csorba Péter-
Csősz Mónika-Vaszócsik Vilja-Teleki
Mónika*

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

GENETIKUS TÁJTÍPUS, MINT TERMÉSZETI INDIKÁTOR?

A természetvédelem országos programja.

Genetikus tájtípusok:

Alapváltozók: magassági kategóriák, talajtípusok, alapkőzet

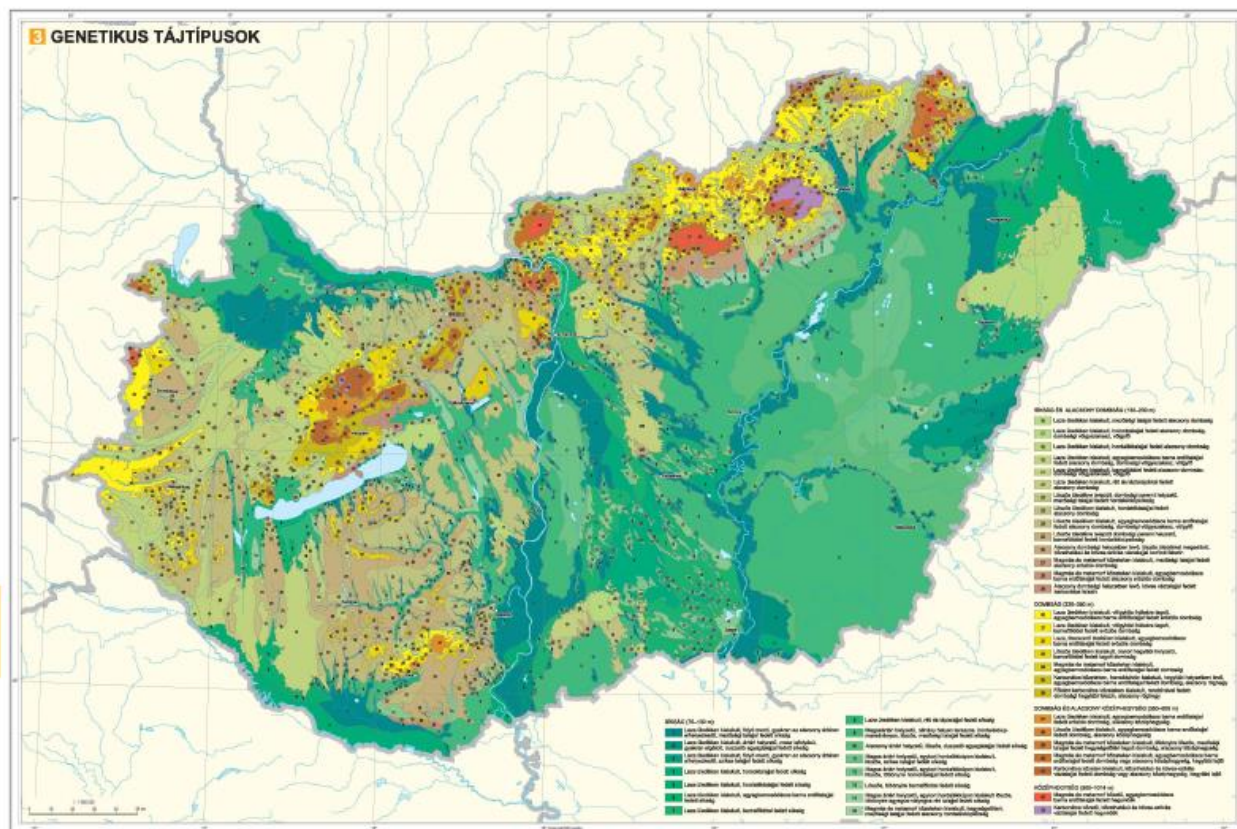
Kimenet: genetikus tájtípus

Forrás: Magyarország

Nemzeti Atlasza

Felhasználása a tájkarakter vizsgálatban:

- Kész lehatárolás, kérdés hogyan illeszthető a vizsgálat többi eleméhez?
- Hiányzó elemek: relief

tájkarakter

a természet arcai

TERMÉSZETI TEMATIKUS INDIKÁTOROK RENDSZERE

A természetvédelem országos programja.

TERMÉSZETI TEMATIKUS INDIKÁTOROK		
Lehatároló indikátorok		
Indikátor neve	kategóriaszáma	készültségi fok
DOMBORZAT		
Magasság	5 kategória	elkészült
Relief	3 kategória	elkészült
TALAJ		
Genetikus talajtípus	7 kategória	elkészült
ALAPKÖZET		
Alapkőzet	3 kategória	adatbeszerzés
Leíró indikátorok		
DOMBORZAT		
Lejtő	3 kategória	elkészült
Kítettég	6 kategória	elkészült
ALAPKÖZET		
Talajképző kőzet	9 kategória	elkészült
ÉGHAJLAT ÉS GHAJLATVÁLTOZÁS		
Éghajlati körzetek (1981-2010)	13 kategória	Beszerzése folyamatban

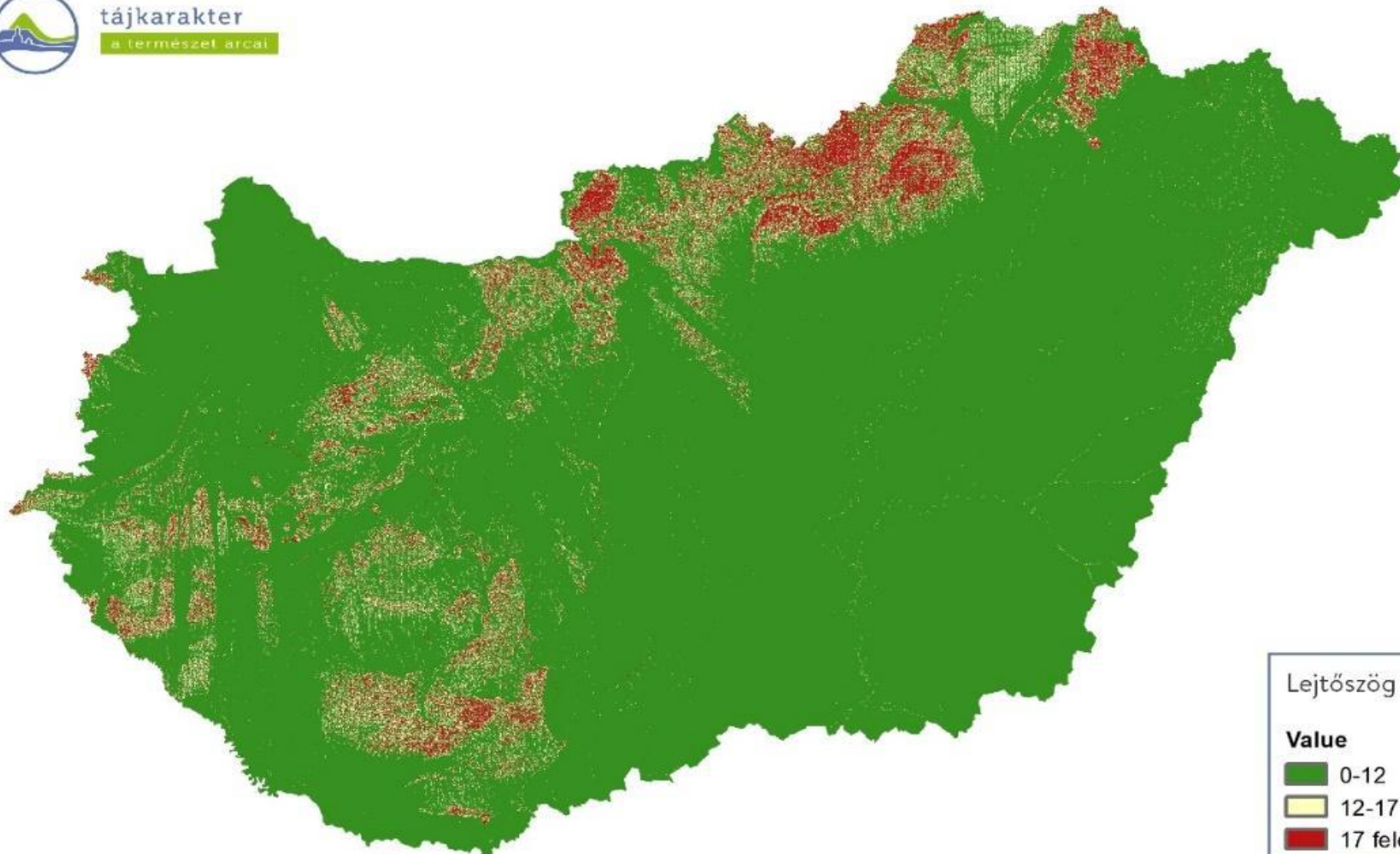
LEÍRÓ INDIKÁTOR: LEJTŐSZÖG

A természetvédelem országos programja.

tájkarakter

a természet arcai

LEÍRÓ INDIKÁTOR: KITETTSÉG

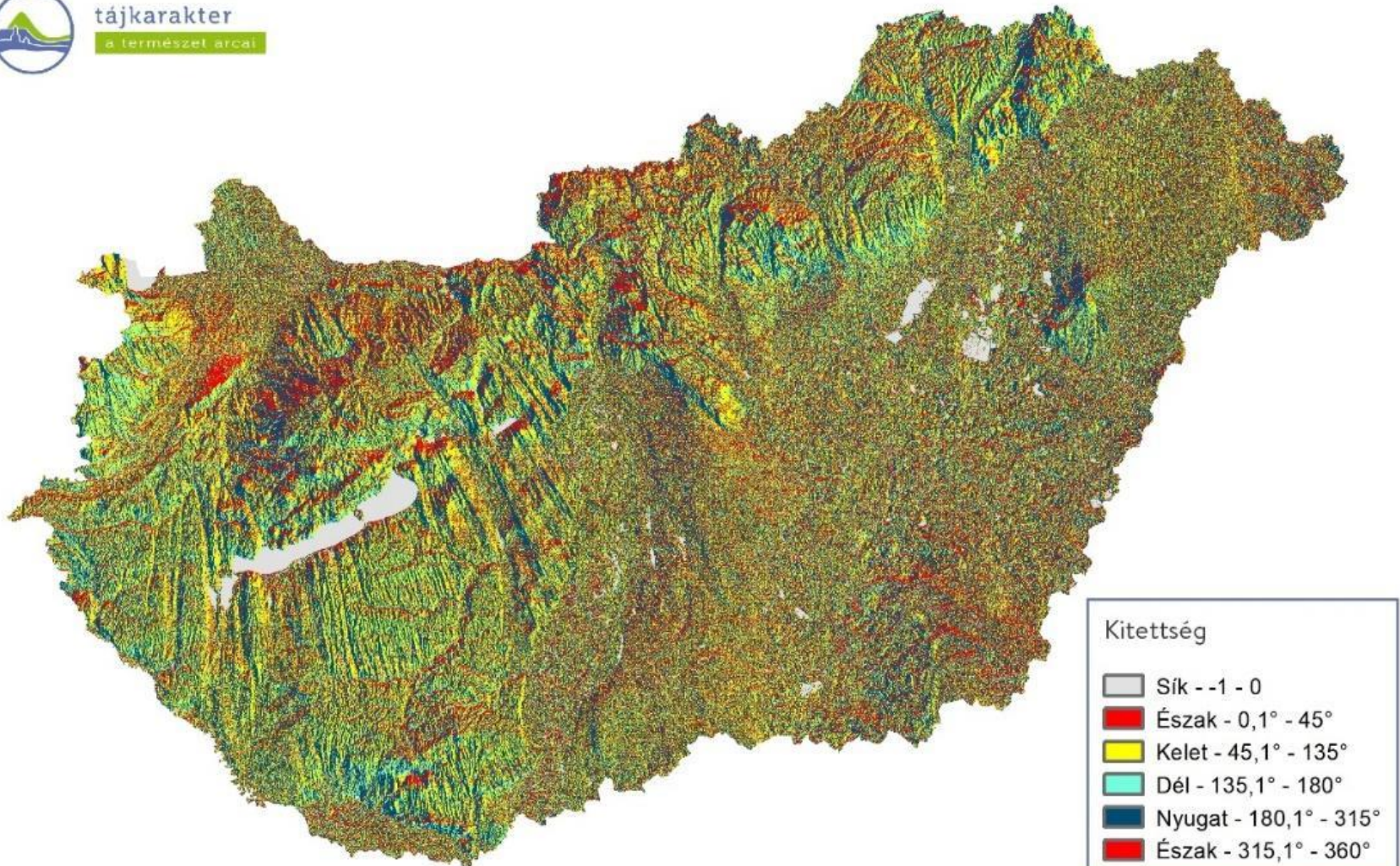

A természetvédelem országos programja.

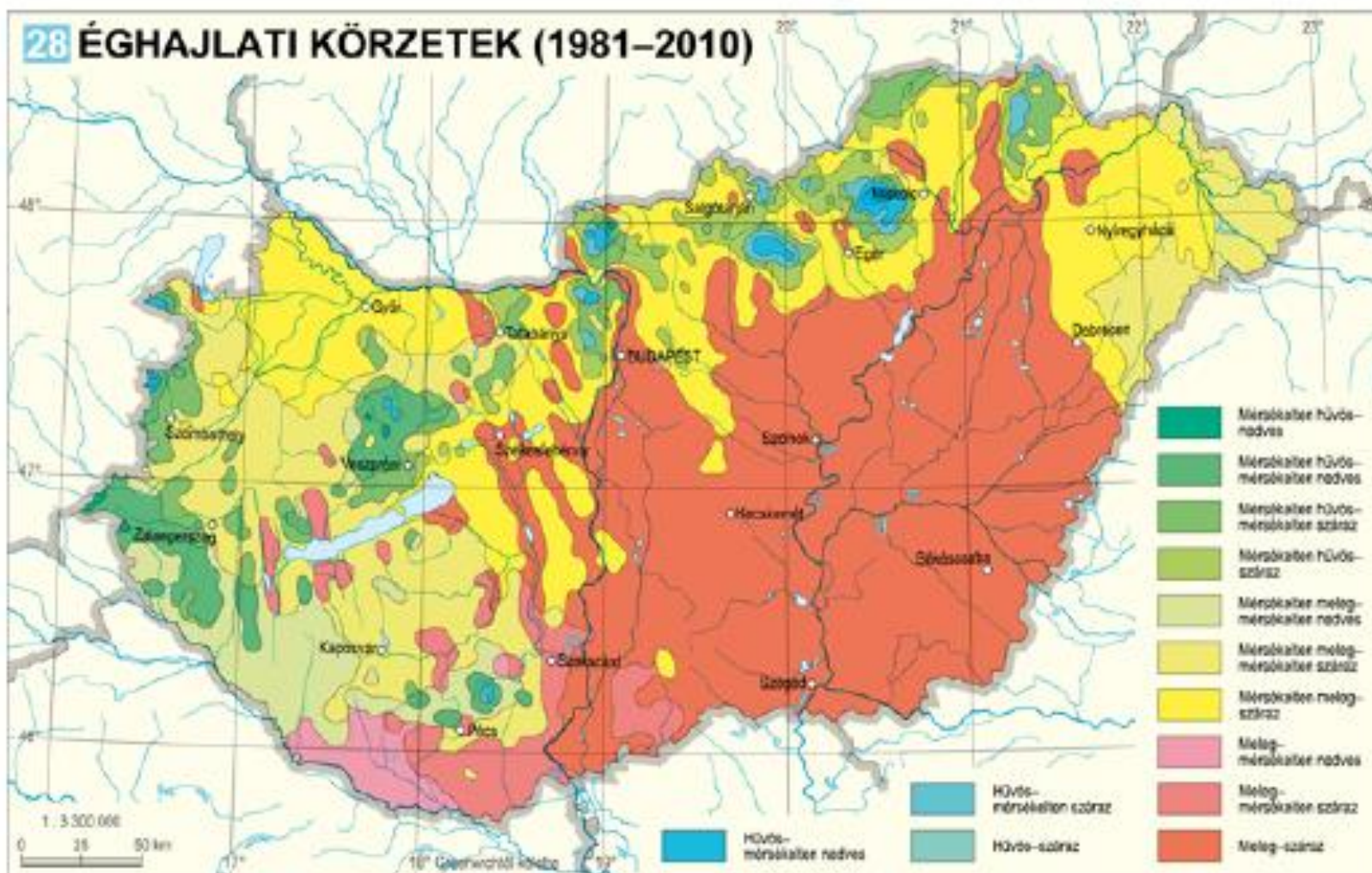

tájkarakter

a természet arca

LEÍRÓ INDIKÁTOR: ÉGHAJLATI KÖRZETEK

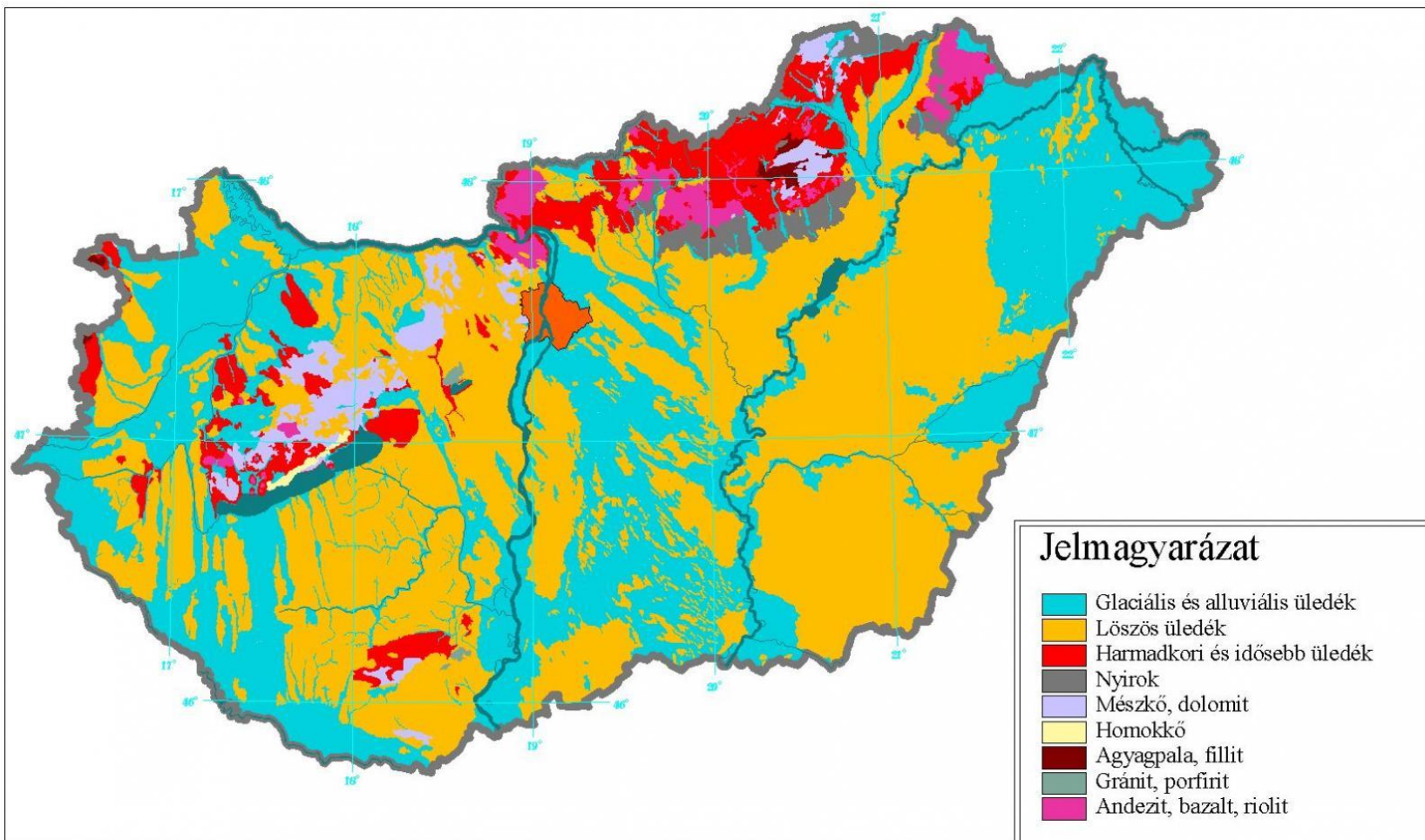

Forrás: Magyarország Nemzeti Atlasza

LEÍRÓ INDIKÁTOR: TALAJKÉPZŐ KÖZET

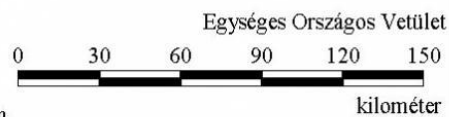
A természetvédelem országos programja.

Talajképző közet 1:100.000

Készült az MTA TAKI GIS Laborban 2005-ben az AGROTOPO adatbázis alapján

1. LEHATÁROLÓ INDIKÁTOR : TENGEERSZINT FELETTI MAGASSÁG ÖVEZETEI

A természetvédelem országos programja.

Alapadat:

HydroDEM 10m*10 m
domborzatmodell

MAGASSÁG

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

Alapadat adatgazda:

Belügyminisztérium

Feldolgozás, kategóriák:

5 magasság kategória

Síkság (-130)

Síkság és alacsony dombosság
(130-230)

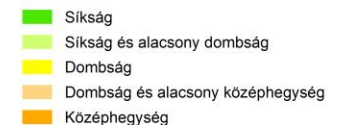
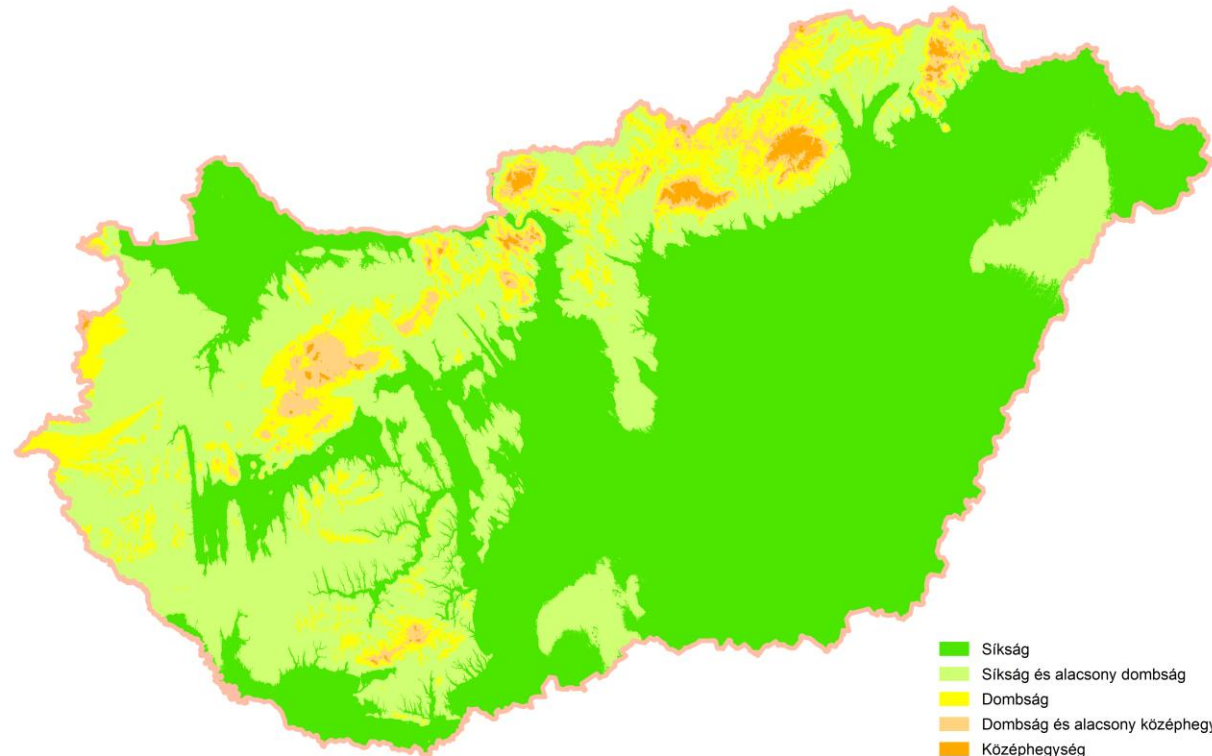
Dombosság (230-350)

Dombosság és alacsony
középhegység (350-500)

Középhegység (500-)

Kimenet felbontás:

20m*20m, keret: Ökoszisztéma
alaptérkép (LAEA, „extent”)

tájkarakter

a természet arcai

TENGERSZINT FELETTI MAGASSÁG ÖVEZETEI (4 KATEGÓRIA)

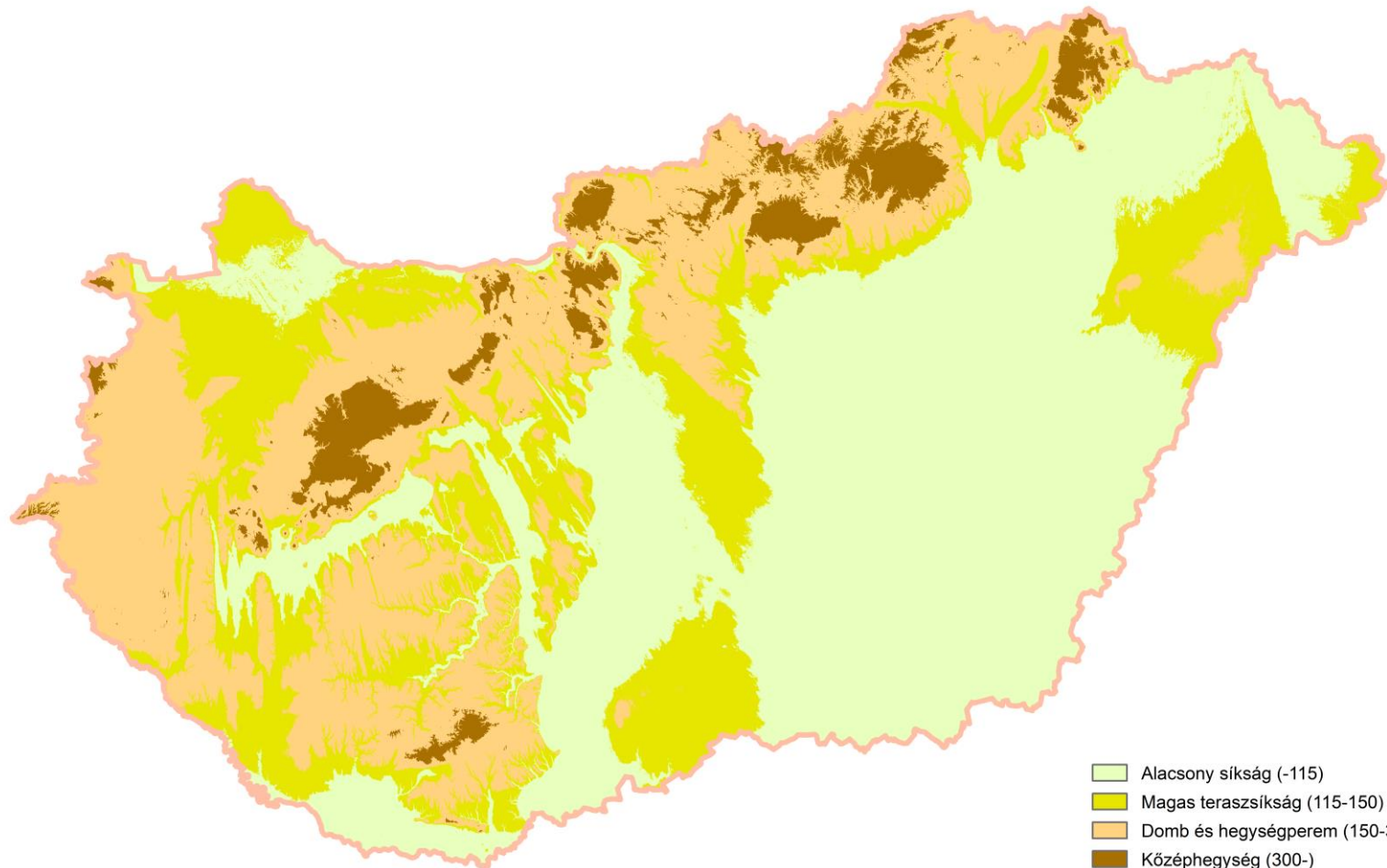
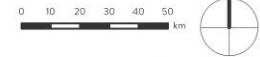

A természetvédelem országos programja.

MAGASSÁG (4 KATEGÓRIA)

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

2. LEHATÁROLÓ INDIKÁTOR: RELIEF

A természetvédelem országos programja.

Alapadat:

HydroDEM 10m*10 m
domborzatmodell

RELIEF

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

Alapadat adatgazda:

Belügyminisztérium

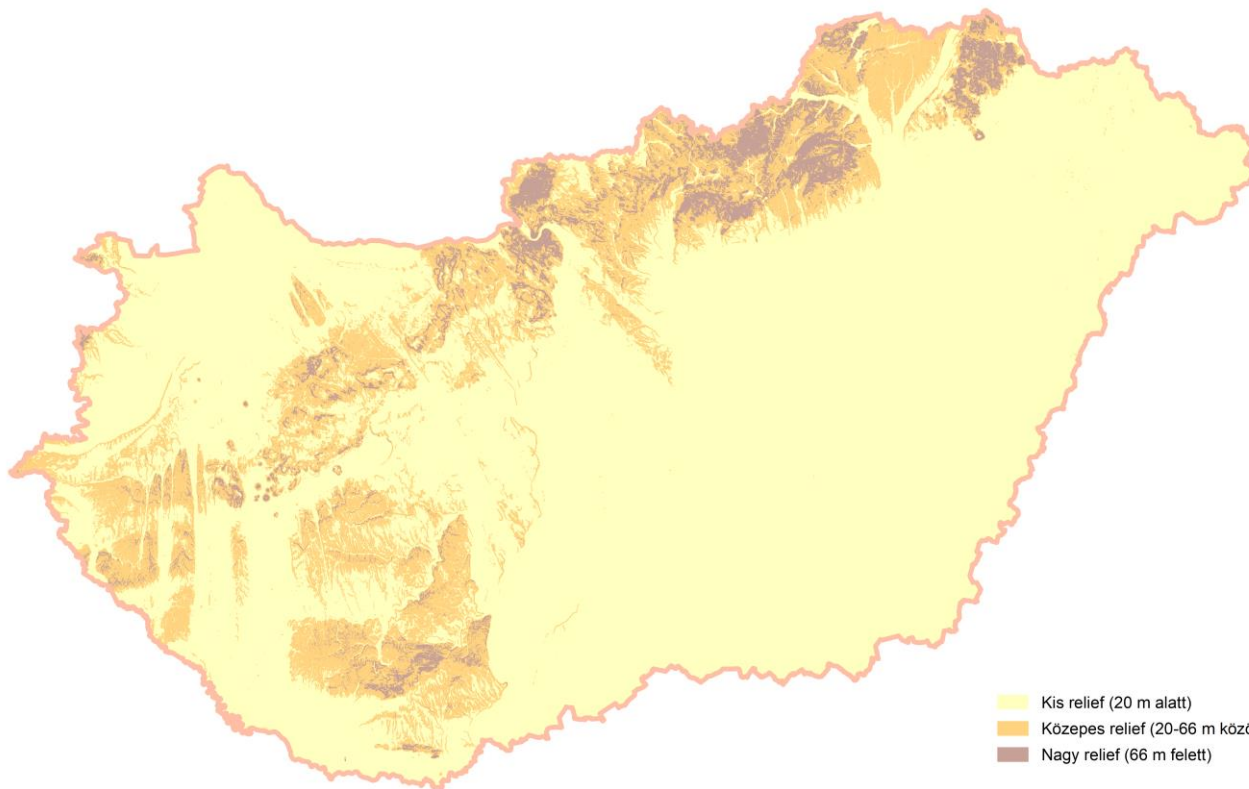
Feldolgozás, kategóriák:

Minden cellaérték a cella
200 m sugarú
környezetében előforduló
legmagasabb és
legalacsonyabb értékek
különbségei alapján került
meghatározásra.

3 kategória: 20 m alatt, 20-
66 m között és 66 m felett

Kimenet felbontás:

20 m*20 m, keret:
Ökoszisztéma alaptérkép

tájkarakter

a természet arcai

3. LEHATÁROLÓ INDIKÁTOR: „TALAJ FŐTÍPUS”

A természetvédelem országos programja.

Alapadat:

Agrotopográfiai térkép (M = 1: 100 000) genetikus talajtípus rétege (31 talajtípus, altípus)

TALAJTÍPUSOK

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

Alapadat adatgazda:

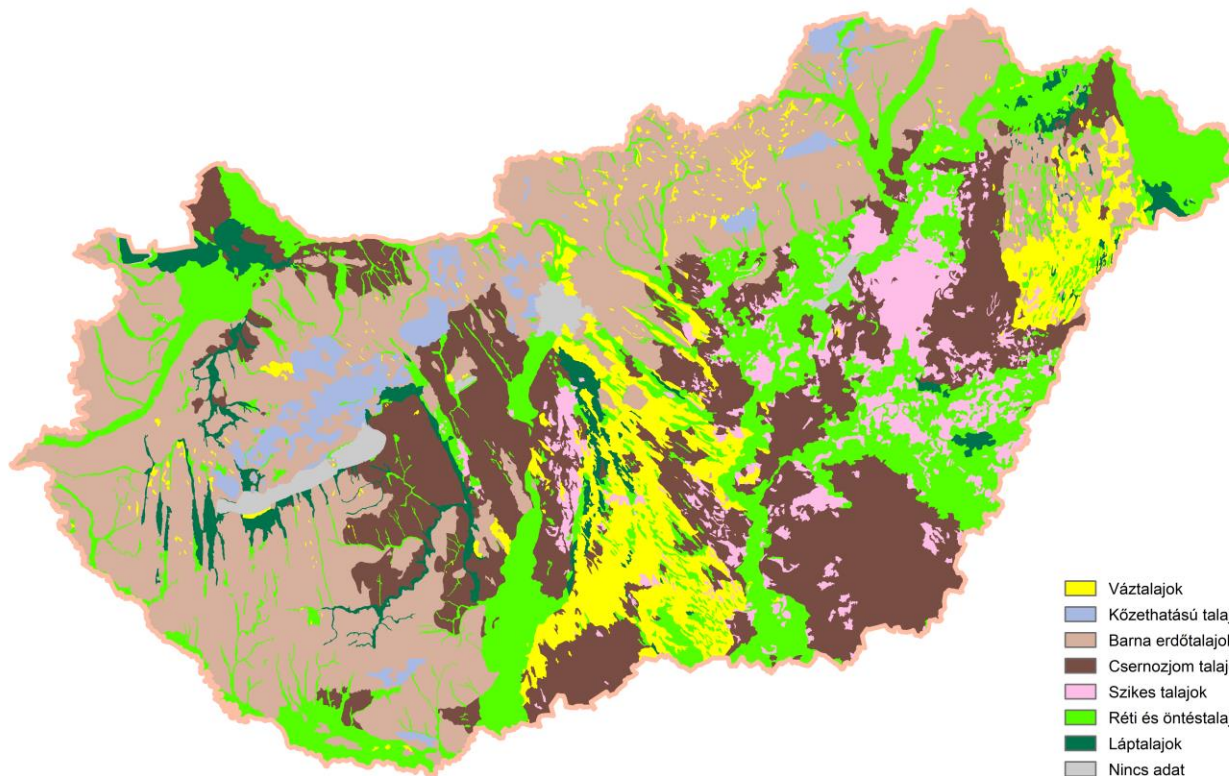
MTA-ATK-TAKI

Feldolgozás, kategóriák:

talajtípusok összevonása 7 kategóriába (hozzávetőlegesen főtípusok szerint)

Felbontás:

20m*20 m, keret:
Ökoszisztéma
alaptérkép

tájkarakter

a természet arcai

MTA-ATK-TAKI DOSOREMI ADATBÁZIS (GENETIKUS TALAJTÉRKÉP FŐTÍPUSOK)

A természetvédelem országos programja.

TALAJ FŐTÍPUS (DOSOREMI ADATBÁZIS)

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

Alapadat:

DOSoReMI

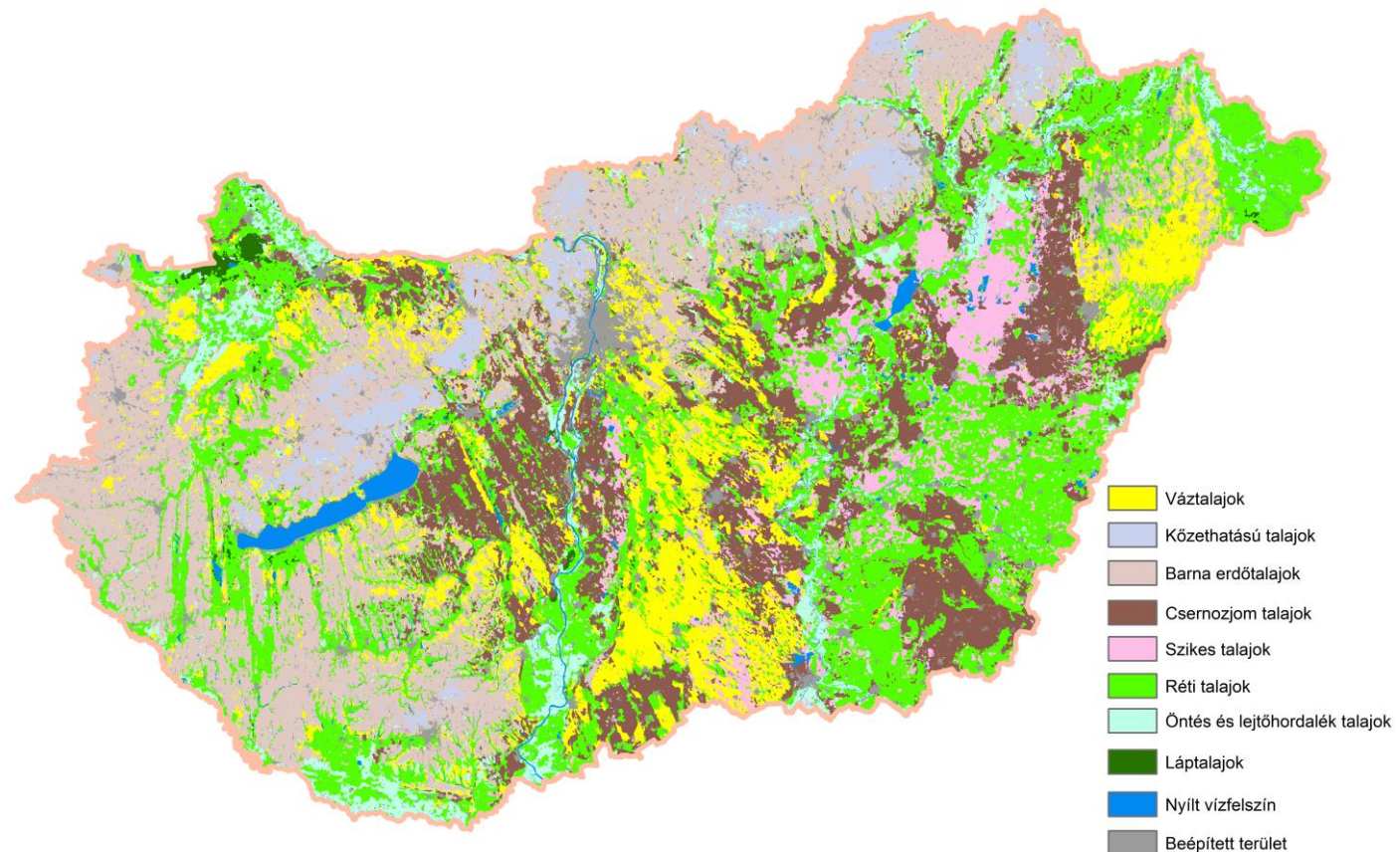
Genetikus talajtípus

Alapadat adatgazda:

MTA-ATK-TAKI

Felbontás:

100m*100m

LEHATÁROLÓ INDIKÁTOR: ALAPKÖZET

A természetvédelem országos programja.

Alapadat:

Agrotopográfiai térkép
(M = 1: 100 000)
talajképző kőzet réteg (9
kategória)

KŐZET

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

Alapadat adatgazda:

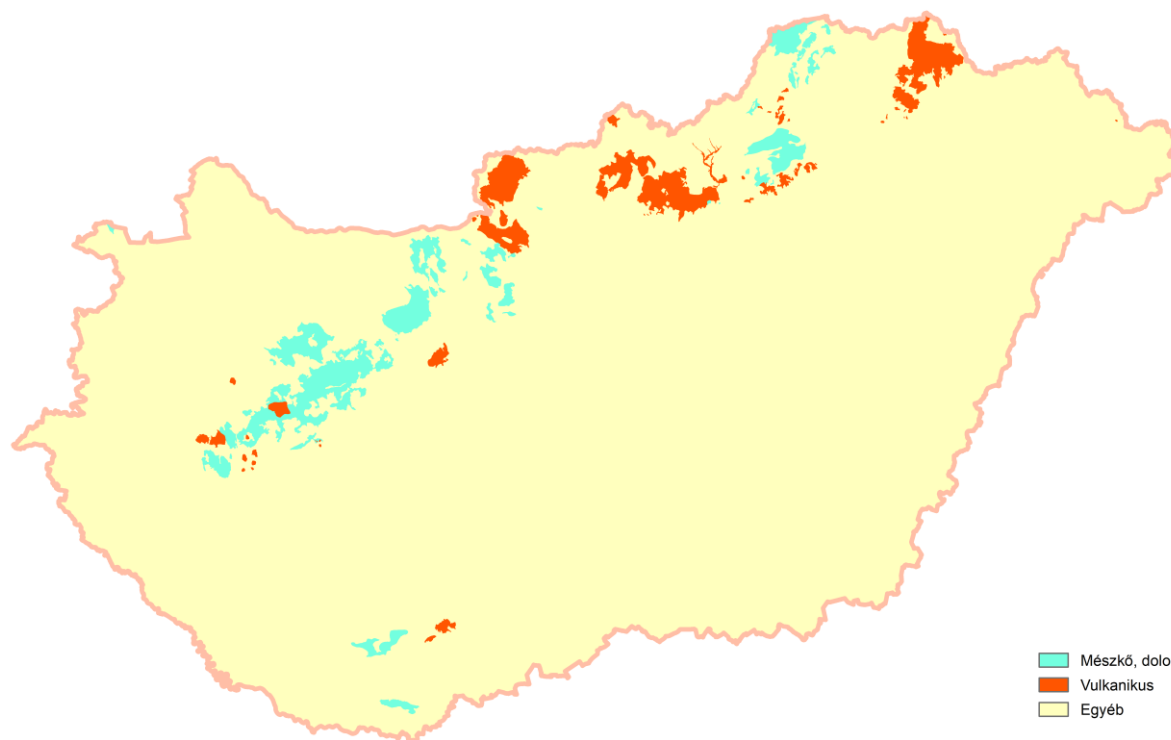
MTA-ATK-TAKI

Feldolgozás,

kategóriák: alapkőzet
típusok összevonása 3
kategóriába

Felbontás:

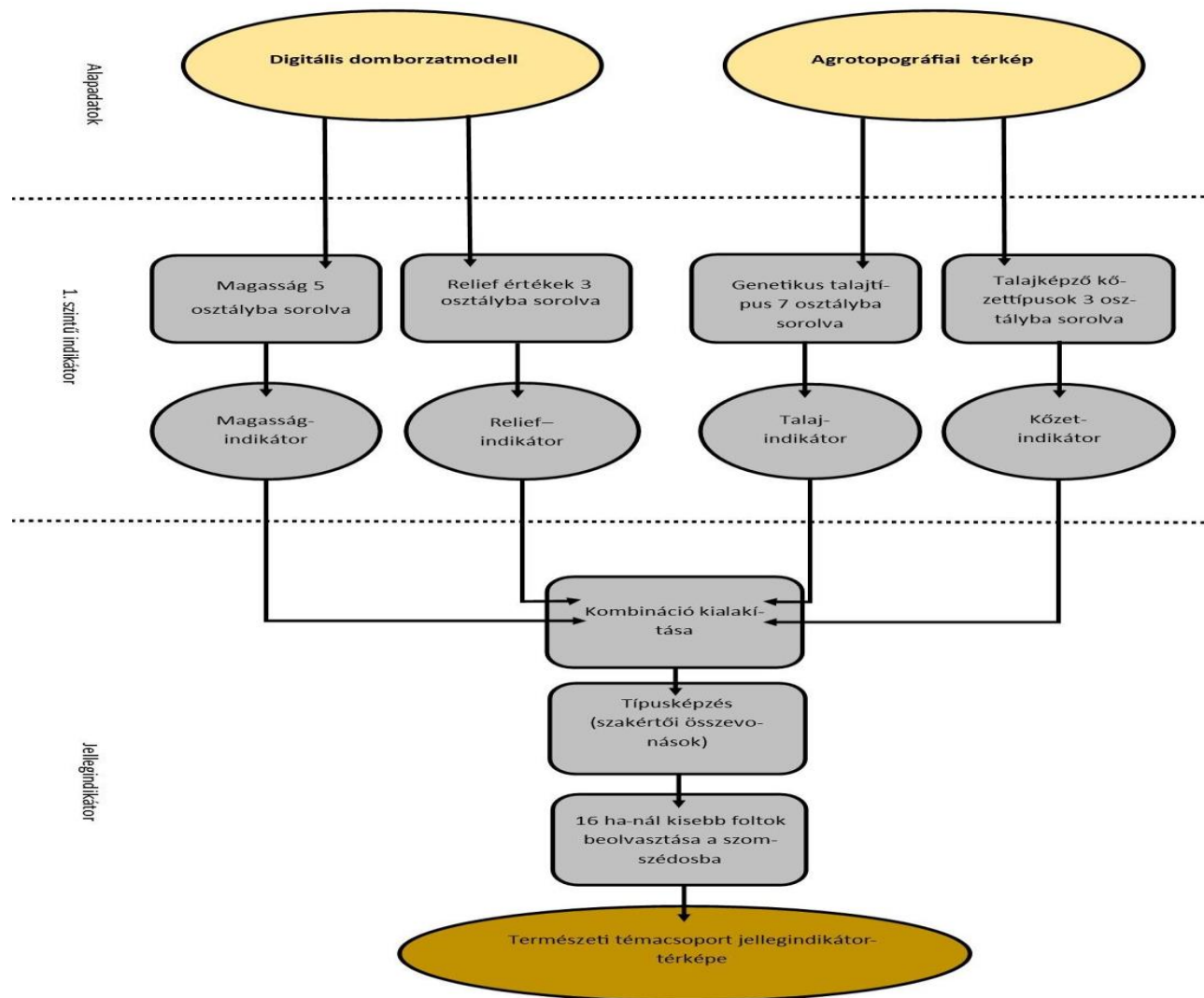
20m*20 m

A TÉRKÉPEZÉS FOLYAMATA

A természetvédelem országos programja.

TERMÉSZETI TEMATIKUS INDIKÁTORCSOPORT LEHATÁROLÓ INDIKÁTOROK KOMBINÁCIÓI

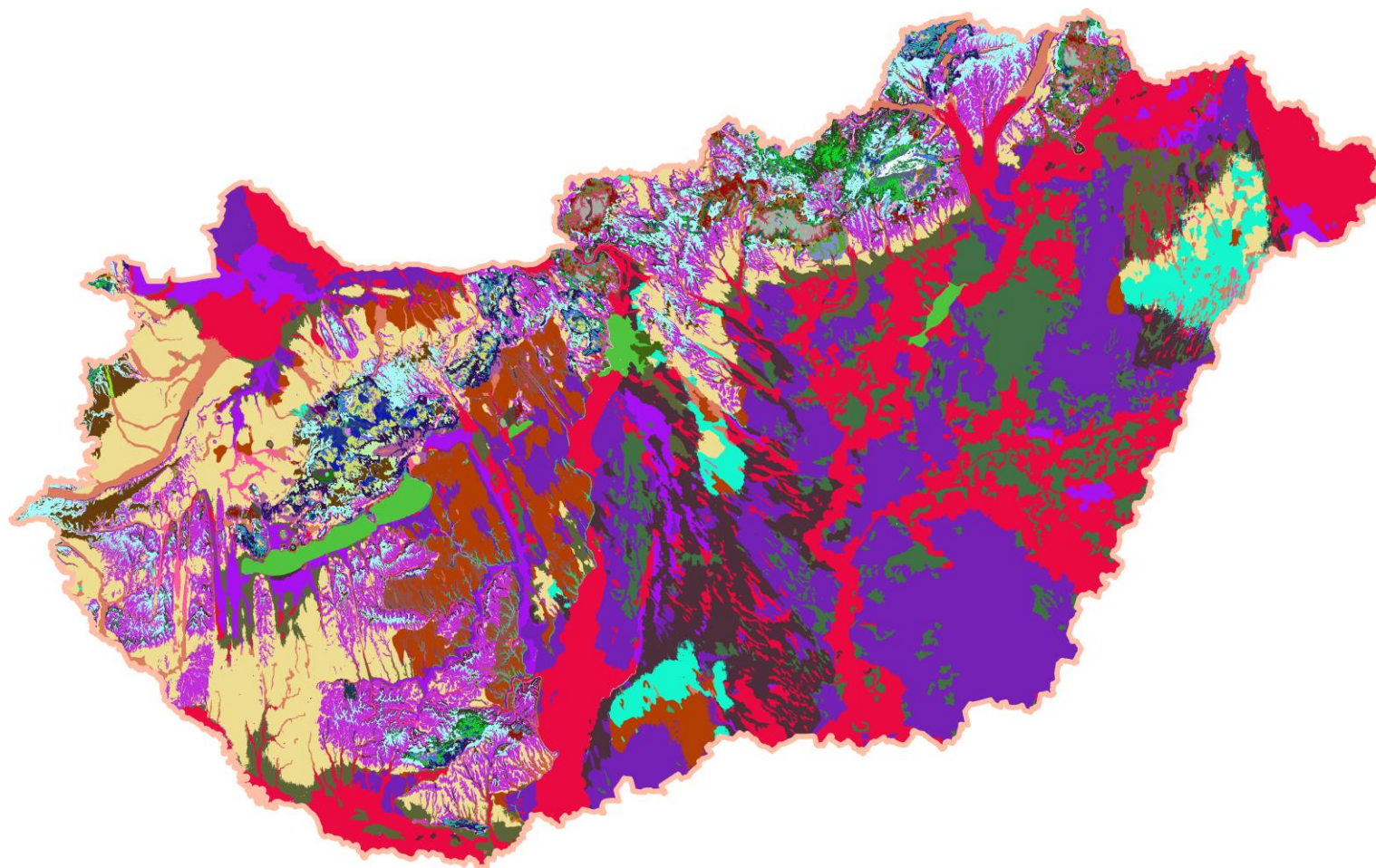
A természetvédelem országos programja.

tájkarakter
a természet arca!

KOMBINÁCIÓK: 167 TÍPUS

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

TÍPUSOK KIALAKÍTÁSA

A természetvédelem országos programja.

Csoport	Típus	Magasság	Relief	Talaj	Alapkőzet
1.	Vízfelület	típusképző	nem típusképző	Nincs adat (pl. Balaton)	nem típusképző
	Síksági beépített terület (Budapest)	típusképző	nem típusképző	Nincs adat (Budapest)	nem típusképző
	Síkság és alacsony dombsági beépített terület (Budapest)	típusképző	nem típusképző	Nincs adat (Budapest)	nem típusképző
2.	Szikes talajok	nem típusképző	nem típusképző	típusképző	nem típusképző
	Láptalajok				
3.	Síkság váztalajokkal	típusképző	nem típusképző	típusképző	nem típusképző
	Síkság barna erdőtalajokkal				
	Síkság mezőségi talajokkal				
	Síkság réti- és öntéstalajokkal				
	Síkság és alacsony dombság váztalajokkal				
	Síkság és alacsony dombság barna erdőtalajokkal				
	Síkság és alacsony dombság mezőségi talajokkal				
Síkság és alacsony dombság réti- és öntéstalajok talajokkal					
4.	Dombság kis relieffel	típusképző	típusképző	nem típusképző	nem típusképző
	Dombság közepes relieffel				
	Dombság nagy relieffel				
5.	Mészkö, dolomit dombság és alacsony középhegység	típusképző	nem típusképző	nem típusképző	típusképző
	Vulkanikus dombság és alacsony középhegység				
	Dombság és alacsony középhegység				
6.	Mészkö, dolomit középhegység	típusképző	nem típusképző	nem típusképző	típusképző
	Vulkanikus középhegység				
	Középhegység				

TERMÉSZETI JELLEGINDIKÁTOR TÉRKÉP

A természetvédelem országos programja.

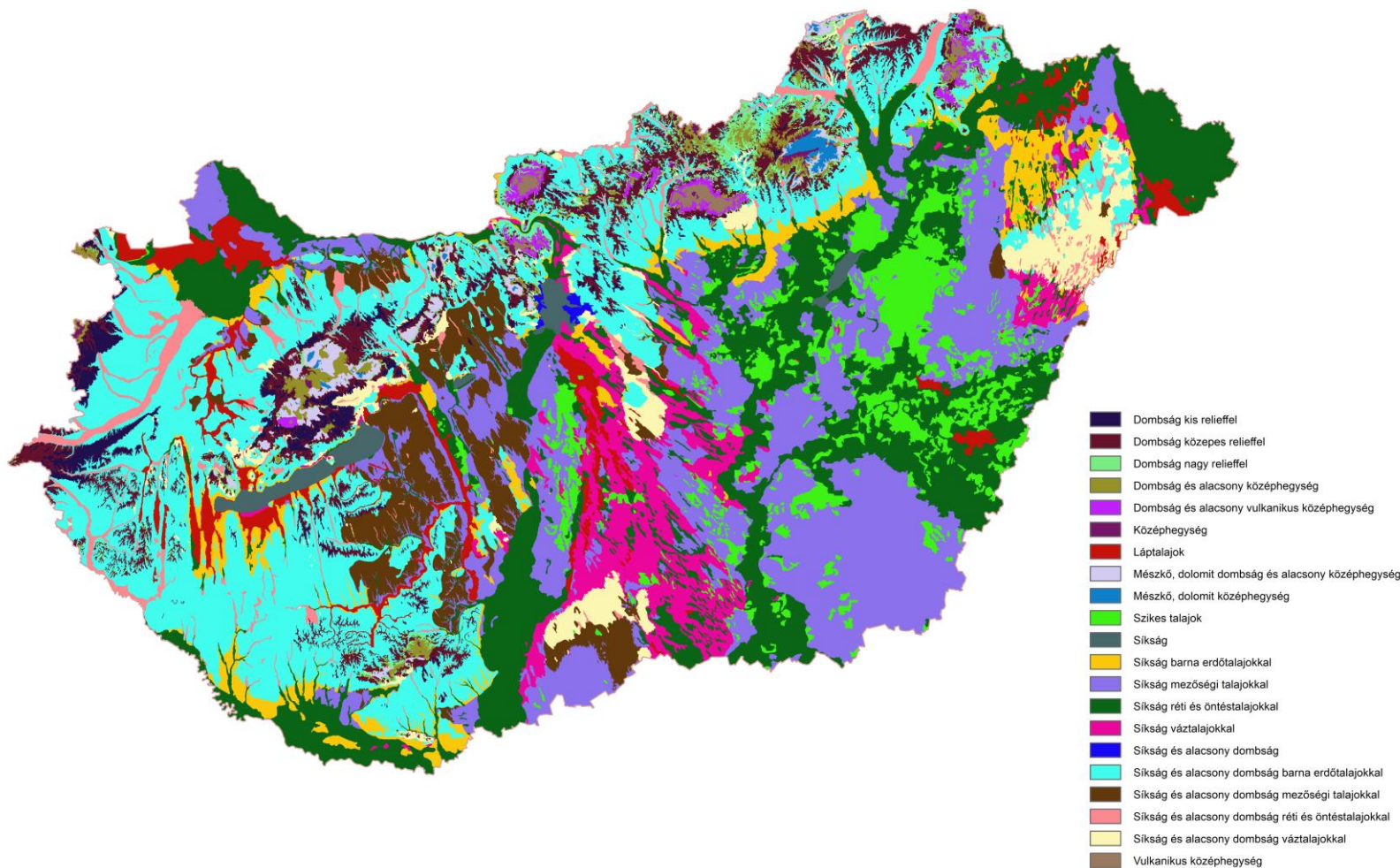

tájkarakter
a természet arca

TERMÉSZETI JELLEGINDIKÁTOR

MAGYARORSZÁG TÁJKARAKTER ALAPÚ RENDSZEREZÉSÉNEK MÓDSZERTANI MEGALAPOZÁSA

0 9,5 19 28,5 38 47,5
km

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

tájkarakter
a természet arcai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE